

YABANCI DİL ÖĞRENİMİNDE KAYGI ÜZERİNE BİR ALAN YAZIN TARAMASI

Okt. Zekeriya Hamamcı
Düzce Üniversitesi
zekeriyahamamci@yahoo.com

Okt. Ezgi Hamamcı
Düzce Üniversitesi
ezgihamamci@duzce.edu.tr

Özet

Yabancı dil öğrencisinin belirgin bir duruma karşı belirli bir zaman içerisinde gösterdiği tepki olarak tanımlanan yabancı dil kaygısı karmaşık ve çok boyutludur. Uzun yıllar yabancı dil öğretmenleri ve araştırmacılar dil öğreniminin bazı öğrenciler için stres verici bir olay olduğunun farkında olmuşlar ve öğrencilerinin temel dil becerilerini geliştirmek için yabancı dil öğreniminde yaşanan kaygıyı araştırma, tanımlama ve ölçme ile uğraşmışlardır. Bu araştırma, kaygı ve yabancı dil kaygısı kavramlarını tanımlamayı, kaygı türlerini açıklamayı, yabancı dil kaygısı üzerine ülkemizde ve yurtdışında yapılan bilimsel çalışmaları (a) yabancı dil kaygısının sebepleri, (b) yabancı dil kaygısı ve dil öğrenimi arasındaki bağıntı, ve (c) yabancı dil kaygısının dil öğrenimine etkileri açısından özetlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, cinsiyet, yaş, dil öğrenimi tecrübesi, başarı bağımsız değişkenleri ile kaygı arasındaki ilişkiler ve yabancı dil kaygısını giderme yolları da bu çalışmada vurgulanacaktır.

Anahtar Sözcükler: Kaygı, yabancı dil kaygısı, dil öğretimi, dil öğrenimi.

A LITERATURE REVIEW ON ANXIETY IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Abstract

Foreign language anxiety identified as a reaction to specific situations at specific periods of time by the students is complex and multidimensional. Researchers and foreign language teachers have been aware of the fact that language learning is a stressful issue for the students; and thus they have been studying to improve students' basic language skills experiencing anxiety while learning a foreign language. This study aims to identify and explain the terms anxiety and foreign language anxiety; and present a brief summary of studies in terms of the causes of foreign language anxiety; foreign language anxiety and its relation with language learning and the effects of foreign language anxiety to language learning. Besides, the relation between anxiety and gender, age, language learning experience, success independent variables and ways to overcome foreign language anxiety are presented in the study.

Keywords: Anxiety, foreign language anxiety, language teaching, language learning.

GİRİŞ

Uzun yıllar yabancı dil öğretmenleri ve araştırmacılar dil öğreniminin bazı öğrenciler için stres verici bir olay olduğunun farkında olmuşlar ve öğrencilerinin dil becerilerini geliştirmek için yabancı dil öğreniminde yaşanan kaygıyı araştırma, tanımlama ve ölçme ile uğraşmışlardır (Hewitt & Stephenson, 2011). Horwitz (2001) birçok araştırmacının kaygının dil öğrenimini etkileyen en önemli duyuşsal etken olduğuna inandığını vurgulamaktadır. Yapılan son araştırmaların bulguları da kaygının öğrencilerin veriyi işleyişlerini ve ürünü çıkarışlarını etkilediğini ortaya çıkarmaktadır (Sheen, 2008). Bazı araştırmacılar kaygının öğrenme çıktıları üzerine olumlu etkisi olduğunu belirtmelerine rağmen (Spielman & Radnofsky, 2001), çoğu araştırmacı ise kaygının öğrenme çıktıları

üzerine olumsuz etkisi olduğu görüşünü savunmaktadır (Cheng, Horwitz, Schallert, 1999; Horwitz, 2001; MacIntyre & Gardner, 1994).

Yabancı dil kaygısı üzerine çalışan uzmanlar öğrencilerin yabancı dil kaygılarını azaltmak için birçok çözüm üretmişlerdir. Söz konusu alan yazınında belirtilen yabancı dil kaygısını azaltmaya yönelik teknikler arasında olumlu yaşantılara odaklanma ile öğrencilerin olumsuz öz-bağıntılı bilişlerinin dönüşümü (MacIntyre & Gardner, 1991); duygusal hata düzeltme tekniklerini kullanma (Gregersen, 2003); dinlenme egzersizlerine katılma, davranışsal sözleşme, ve dergi tutma (Horwitz, Horwitz, Cope, 1986); gerçekçi beklentiler geliştirme (Price, 1991); öz-etkililik duygularını artırma (Pappamihel, 2002); grup dinamik etkinliklerini izleneye ekleme (Clement, Dörnyei, & Noels, 1994); öğrenci destek sistemleri tasarlama (Horwitz ve diğerleri, 1986); daha fazla olumlu pekiştirme verme; sınıfın iletişim yapısını değiştiren ikili ve küçük grup çalışmalar, oyunlar, benzeşimler ve yapıllı egzersizler yoluyla dinlendirici ve samimi sınıf ortamı yaratma (Crookall & Oxford, 1991) ve portfolyo kullanımı (Öztürk & Çeçen, 2007) sayılabilir.

KAYGI, YABANCI DİL KAYGISI VE KAYGI TÜRLERİ

Kaygı kavramı birçok araştırmacı tarafından tanımlanmıştır. Taş (2006) kaygıyı “kişinin bir uyararla karşı karşıya kaldığında yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık durumu” olarak tanımlamaktadır. Aydın & Zengin’e (2008) göre, kaygı geniş anlamıyla “sezilen bir tehlikeye hazırlanma sırasında algılanan güçsüzlük duygusunun yaşandığı duygusal bir durumdur.” Yabancı dil kaygısı ise, “ikinci bir dili öğrenirken ya da kullanırken ortaya çıkan endişe ve olumsuz duygusal tepki” olarak tanımlanmaktadır (Young, 1999). Yabancı dil kaygısı, yabancı dil öğrencisinin belirgin bir duruma karşı belirli bir zaman içerisinde gösterdiği tepki olarak betimlenmektedir (MacIntyre, 1994). Yabancı dil kaygısı karmaşık ve çok boyutludur. Bireyin kişiliği, durumsal etkenler (durumun resmiyeti, sayı, cinsiyet ve bildirişime katılanların kimliği) ve daha genel toplum-eğitsel ve siyasi etkenlerle kısmen bağıntılıdır (Dörnyei, 2005; Young, 1991).

Horwitz ve diğerleri (1986) yabancı dil kaygısını bildirişim kaygısı, sınav kaygısı olumsuz değerlendirilme korkusu olarak üç gruba ayırmıştır. Bildirişim kaygısı, “insanlarla bildirişimde bulunma ile ilgili korku ya da kaygı ile tanımlanan bir tür utangaçlıktır” (s. 127). Genellikle grup içinde konuşmakta sorun yaşayan bireylerin bildirişimsel durumla ilgili çok az kontrole sahip oldukları ve yaptıklarının sürekli olarak izlendiği yabancı dil sınıflarında konuşurken daha çok güçlü yaşamları kaçınılmazdır. Sınav kaygısı “sınavlarda başarısız olma korkusundan kaynaklanan kaygıyı” göstermektedir (s. 127). Sınav kaygısına sahip olan öğrenciler çoğunlukla başarabileceklerinden daha fazlasını kendilerinden isterler ve gösterdikleri performansa üzürlürler. Olumsuz değerlendirilme korkusu ise yabancı dil öğrencilerinin başkalarının kendilerini olumsuz yönde değerlendireceği düşüncesinden kaynaklanan bir korkusudur (Horwitz ve Young,1991).

YABANCI DİL KAYGISI ÜZERİNE YAPILAN BAZI ÇALIŞMALAR

İkinci dil öğreniminde duygunun önemini tanımanın sonucunda, araştırmacılar kaygı ile ilgili kuramlar kurmaya ve ikinci dil öğreniminde kaygıyı araştırmaya başladılar. Horwitz yabancı dil kaygısını kaygı ile ilgili alan yazının genel bağlamına yerleştirerek ve yabancı dil kaygısını belirgin bir biçimde ölçen bir ölçek geliştirerek alandaki bilgilerin artmasına büyük katkıda bulunmuştur. Ellis (2008) yabancı dil kaygısı üzerine yapılan araştırmaların genel olarak üç ana konuya odaklandığına dikkat çekmektedir: (1) yabancı dil kaygısının sebepleri; (2) yabancı dil kaygısı ve dil öğrenimi arasındaki bağıntı; (3) yabancı dil kaygısının dil öğrenimine etkileri. Aşağıdaki bölümde adı geçen üç ana konu ile ilgili ülkemizde ve yurtdışında yapılan akademik çalışmaların bir özeti sunulacaktır.

Yabancı dil kaygısının sebepleri

Araştırmacılar ve uzmanlar yabancı dil kaygısına birçok etkenin sebep olabileceğini belirtmektedirler. İlgili alan yazınında en çok vurgulanan etkenler arasında öğrencilerin öğrenmeye yönelik güdüleri (Bandura, 1997; Ryan & Deci, 2002), öğrencilerin dil edinimi ile ilgili benimsedikleri görüşler (Gregersen, 2003; Horwitz, 1986), öğrencilerin kişilikleri (Dewaele & Furnham, 2000; Ehrman & Oxford, 1990, 1995), dil öğretmenin öğrencileri ile etkileşim biçimi (Deci & Ryan, 1985; Vygotsky, 1986), öğrencilerin yabancı dille ilgili alt yapısı (Frantzen & Magnan, 2005) ve işbirlikçi gruplarla öğrenme (Oxford, 1997; Slavin, 1991) sıralanabilir. Young’a (1994) göre kaygıya sebep olan etkenler öğrenci bağıntılı, öğretmen bağıntılı ve eğitsel uygulama bağıntılı etkenler olarak üç

grupta incelenebilir. Sınıf ortamında konuşma etkinlikleri, olumsuz sınıf deneyimi, anadili konuşucuları, öğretmenin sert öğretim biçimi, öğrencinin anlatılan konuyu anlayamaması, öğrencinin öğrenme biçimi ve öğrenme bağlamı öğrencilerin kaygı yaşamalarına sebep olmaktadır (Oxford, 1999; Reid, 1995; Samimy,1994). Young (1999) öğrencinin sınıfta arkadaşlarının önünde konuşmasının ya da sunum yapmasının yüksek kaygıya yol açan sınıf içi bir etkinlik olduğu açıklamaktadır.

Yabancı dil kaygısı ve dil öğrenimi arasındaki bağlantı

Yabancı dil kaygısı ve dil öğrenimi arasındaki bağlantıyı özellikle de dört temel becerileri inceleyen birçok araştırma yapmıştır (Brown, 2000; Cheng, 2002; Ewald, 2007; Horwitz ve diğerleri, 1986; Young, 1992; Cheng, 1998, 2002; Cheng, Horwitz, & Schallert, 1999; Horwitz & Garza, 1999; Saito & Samimy, 1996; Sellers, 2000). Bu araştırmalarda dil becerisine özgü ölçekler kullanılarak öğrencilerin yabancı dil kaygıları ölçülmüştür. Bazı araştırmacılar yabancı dil kaygısının dinleme anlama ile bağlantısını araştırmışlardır (Bacon, 1989; Gardner, Lalonde, Moorcroft, & Evers, 1987; Lund, 1991). Yapılan araştırmaların ortak bulgusu yabancı dil kaygısının öğrencilerin dinleme anlama becerisini engellediğini vurgulamalarıdır.

Liu'nun (2006) araştırması, (1) her dil yeterlik seviyesindeki çok sayıda öğrencinin sınıfta İngilizce konuşurken kaygılandığını, (2) dil yeterliliği yüksek olan öğrencilerin daha az kaygılı olmaya eğilimli olduklarını, (3) öğrencilerin en çok kaygıya öğretmene cevap verdiklerinde ya da tek başlarına sınıfta İngilizce konuştuklarında, en az kaygıya ise ikili çalışma yaptıklarında sahip olduklarını ve (4) konuşma İngilizcesine alıştıkça öğrencilerin sözlü bildirişimde amaç dilin kullanımı konusunda kendilerini daha az kaygılı hissettiklerini göstermiştir.

Yabancı dilde okuma becerisi ve yabancı dil kaygısı arasındaki bağlantı ile ilgili olarak birçok araştırmacı (Lee, 1999; Samimy & Tabuse, 1991) kaygının öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimini olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Saito, Horwitz & Garza'nın (1999) çalışması ise öğrencilerin yabancı dilde okuma kaygı seviyeleri ile başarıları arasında negatif bağlantı olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Bazı araştırmacılar yazma kaygısının öğrencilerin yabancı dil derslerindeki üretimlerine etkisini incelemişlerdir (Cheng, 2002; Cheng, Horwitz, & Schallert, 1999). Cheng (2002) öğrencilerin yazma kaygıları ile görüşlerini ve öğrenciler arasındaki farklılıkları araştırmış ve dil öğretmenlerinin öğrencilerine yazma becerilerini geliştirmeleri için yardım etmeleri gerektiğini ortaya çıkarmıştır.

Yabancı dil kaygısının dil öğrenimine etkileri

1960'lı yılların ortalarından beri araştırmacılar kaygının yabancı ya da ikinci dil öğrenimini engellediğini düşünmüşlerdir (Ewald, 2007). Bir çok araştırmanın bulguları biraz gerginliğin öğrencileri güdüleyebileceğini ve hatta onların dil öğrenmelerini hızlandırabileceğini belirtirken (örneğin, Spielmann & Radnofsky, 2001), diğer araştırmalar (örneğin, Gregersen, 2003; Gregersen & Horwitz, 2002; Horwitz, 1995, 2001; Sparks & Ganschow, 2007; Spielmann & Radnofsky, 2001; Young, 1999) kaygının yabancı dil öğrenimindeki olumsuz etkisini vurgulamışlardır. Kaygının öğrencilerin yabancı dil öğrenimine olumsuz etkisi olduğunu vurgulayan çalışmalar, öğrencilerin yaşadıkları yabancı dil kaygısını azaltan Doğal Yaklaşım (Krashen & Terrell, 1983), Topluluk Dil Öğrenimi (Curran, 1972) ve Telkin (Lozanov, 1978) yabancı dil öğretim yöntemlerinin ortaya çıkmasına da katkıda bulunmuşlardır.

Littlewood'a (1984) göre yabancı dilin doğal olmayan bir şekilde öğretilmeye çalışıldığı sınıf ortamı, öğrencilerin kendilerini zayıf hissetmelerine sebep olmaktadır. Sınıf ortamında öğrenciler yeni öğrendikleri yabancı dili düzgün telaffuzla ifade edemezlerse, öğretmenleri tarafından eleştirileceklerini, düzeltileceklerini veya arkadaşları tarafından alay konusu olabileceklerini düşünmektedirler. Kendilerini güvensiz ve kaygılı bir ortamda hisseden dil öğrenenler, yabancı dilde iletişime psikolojik olarak kapanmakta ve bu durum eğer daha da ileri aşamaya ulaşacak olursa, öğrenmenin engellenmesine sebep olabilmektedir.

Gardner ve MacIntyre'in (1993) belirttiği gibi, kaygı taşıyan öğrenciler ikinci dili rahatsızlık veren bir deneyim olarak algılamaktadırlar. Bundan dolayı, kendi istekleri ile dil etkinliklerine katılmamaktadırlar ve bu tür öğrenciler dilbilgisel ya da sesletimsel hata yapmaları durumunda üzerlerinde sosyal bir baskı oluşabileceğini düşünmektedirler. MacIntyre (1995) kaygının dinleme, öğrenme ve anlama gibi ikinci dil etkinliklerini de

etkilediğini ve kaygılı öğrencilerin dille ilgili kuralları, yanlış anlamaktan veya yorumlamaktan endişe duyduklarını belirtmektedirler.

CİNSİYET, YAŞ, DİL ÖĞRENİMİ TECRÜBESİ VE BAŞARI İLE KAYGI ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Kaygı ve cinsiyet arasındaki ilişki

Türkiye’de yapılan çalışmalar dikkate alındığında, ikinci dil olarak İngilizce öğrenen bireylerin kaygı düzeyleri ve cinsiyetleri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların oldukça sınırlı olduğu belirtilebilir. Örneğin, Aydın & Takkaç’ın (2007) araştırmasında, 114 öğrenciye 22 maddeden oluşan sınav kaygı ölçeği uygulanmış, toplanan veri, istatistik olarak çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları, cinsiyet ile sınav kaygısı arasında, sınav kaygısının sebep olduğu güvensizlik, rahatsızlık ve olumsuz isteklendirme dışında anlamlı bir bağlantı olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Sınav kaygısı ile ilgili yurtdışında yapılan çalışmalar dikkate alındığında, kız öğrencilerin, erkek öğrencilerden daha yüksek oranda kaygılı olduklarını görülmektedir (Daly, Kreiser & Rogharr, 1994; Onwuegbuzie, Bailey & Daley, 1997). Son olarak, Berger ve Shechter’in (1996) çalışmasında “kız öğrencilerin, kaygı ve rahatsızlık durumlarında, erkek öğrencilere kıyasla daha savunmasız oldukları bulgulanmıştır. Berger ve Shechter (1996) kız öğrencilerin ve erkek öğrencilerin kaygı ile mücadele etme yolları açısından farklı davranışlar sergilediklerini belirtmiş ve kız öğrencilerin kaygı ve rahatsızlık durumlarında erkek öğrencilere kıyasla daha savunmasız kaldıklarını vurgulamıştır.

Kaygı ve yaş arasındaki ilişki

Yaş ve yabancı dil kaygısı arasındaki bağlantıyı inceleyen çalışmalar çelişkili sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Donovan ve MacIntyre’in (2005) yaptığı araştırma Anglo-Kanadalı üniversite öğrencilerinin lise ve ortaokul öğrencilerine kıyasla Fransızca ile ilgili yüksek düzeyde yabancı dil kaygısına sahip olduklarını ortaya çıkarmıştır. Dewaele, Petrides ve Furnham’ın (2008) yaptığı araştırma erişkin çok dilli öğrencilerin yaşları ve onların iletişimsel kaygısı ya da yabancı dil kaygısı puanları arasında istatistiksel olarak manidar olumsuz bir bağlantının olduğunu ortaya çıkarmıştır. Diğer taraftan, yaş ve yabancı dil kaygısı ile ilgili alan yazınında kaygının öğrencilerin yaşı arttıkça azalmadığı ile ilgili yaygın olan görüşün tam tersini savunan araştırmalarda mevcuttur (Onwuegbuzie, Bailey, & Daley, 1999; Saito & Samimy, 1996).

Kaygı ve dil öğrenimi tecrübesi arasındaki ilişki

Öğrenciler dil öğrenimi tecrübesi kazandıkça ve yüksek seviyede dil yetisine sahip olduklarında yabancı dil kaygıları azalmaya başlamaktadır. Örneğin, Gardner, Tremblay ve Masgoret’in (1997) yaptıkları araştırma, Gardner, Smythe ve Clement’in (1979) Fransızca konuşmaya yönelik kaygılarının sadece 5 ya da 6 haftalık yoğun bir kurstan sonra dil yeterliğinin öz güven üzerindeki olumlu etkisi sebebiyle azaldığını göstermiştir. Diğer araştırmacılar bir dönemlik yoğun dil öğrenimi sonrasında öğrencilerin kaygı seviyelerinde benzer azalmalar olduğunu gözlemlemişlerdir (Baker & MacIntyre, 2000; Tanaka & Ellis, 2003).

Kaygı ve başarı arasındaki ilişki

Yabancı dil ya da sınav kaygısı ile başarı arasındaki bağlantıyı bulmaya çalışan araştırmalar iki değişken arasında olumsuz bir bağlantı olduğunu ortaya koymuştur (Akpur, 2005; Gregersen ve Horwitz, 2002; Horwitz, 2001; MacIntyre ve Gardner, 1991, 1994; Na, 2007; Sellers, 2000; Yang & Wang, 2001; Zeidner, 1998; Zeidner ve Matthews, 2005).

Yabancı Dil Kaygısını Giderme Yolları

Öğrencilerin dil öğrenimleri süresince yaşadıkları kaygıyı azaltma yolları konusunda birçok araştırma yapılmıştır. Örneğin, Öztürk & Çeçen (2007) portfolyoların öğrencilerin dil öğrenimleri süresince gösterdikleri ilerlemeleri konusunda doğal bilgi sunduğunu ve öğrencilerin hedef dilde yaşadıkları yazma kaygılarını yok etme aracı olarak kullanılabileceğini önermektedirler. Yabancı dil sınıflarında öğrencilerin yaşadıkları kaygıyı azaltmanın ya da yok etmenin diğer bir aracı olarak, birçok araştırmacı öğretmenin sınıf içinde işbirlikçi öğrenme etkinliklerine önem vermesi gerektiğini vurgulamaktadır (Oxford, 1997; Slavin, 1991). Diğer taraftan, işbirlikçi öğrenme ile yabancı dil kaygısını azaltma ya da yok etme arasında olumsuz bir bağlantı olduğunu gösteren araştırmalar da ilgili alan

yazının da bulunmaktadır (Casado & Dereshiwsy, 2001; Dörnyei, 1994; Frantzen & Magnan, 2005; Oxford, 1997, 1999; Young, 1999).

Öğrencilerin dilbilgisel ya da sesletimsel hata(lar) yapmaları sağlıklı bir dil öğrenimi sürecinin somut bir göstergesidir. Dil öğretmenlerinin sınıf içerisinde kaygıya sebep olan durumları dikkatlice belirlemeleri ve incelemeleri gerekmektedir. Dil öğretmenlerinin ve ders kitabı yazarlarının öğrencilerin kaygılarını azaltacak öğretim etkinliklerine öncelik vermeleri gerekmektedir. Dil öğretmenleri öğrencilerine daha fazla anlaşılabilir veri verebilmek için sınıf içinde konuşma hızlarını yavaşlatabilirler. Kısacası, öğrencilere yabancı dil kaygılarını azaltmak amacıyla yardım etmenin ve öğrencileri sınıf ortamında daha üretmelerini sağlamak amacıyla güdülemenin dil öğretmenin temel görevi olduğunu belirtilebilir.

Sparks ve Ganschow (2007) öğrencilerin yabancı dil kaygılarının dil becerileri geliştikçe azalacağını belirtmektedir. Yabancı dil kaygısı yaşama riski olan öğrenciler üzerine yapılan araştırmalar, bu tür öğrencilerin özellikle yabancı dildeki üretimlerini artıran, dil becerilerinin belirgin ve açık bir biçimde öğretildiği, karmaşık dizgisel yaklaşımlardan oldukça yararlandıklarını vurgulamaktadır (Schneider, 1999; Schneider & Crombi, 2003).

SONUÇ

Bu araştırmada, ikinci ya da yabancı bir dili öğrenirken ortaya çıkan endişe ya da olumsuz duygusal tepki olarak tanımlanan yabancı dil kaygısının (Young, 1999) bildirişim kaygısı, sınav kaygısı ve olumsuz değerlendirilme korkusu olarak üç gruba ayrılabilceği vurgulanmıştır (Horwitz ve diğerleri 1986). Bireysel farklılıklardan biri olarak düşünülebilecek olan kaygının, öğrenme üzerindeki etkisinin göz ardı edilemeyeceği belirtilmiştir. Yerkes-Dodson ilkesi olarak da bilinen olumlu etkilerine rağmen (Cüceloğlu, 2007), yüksek kaygı düzeyinin öğrenme üzerinde olumsuz bir etkisi olduğuna da dikkat çekilmiştir (Horwitz, 2010; Krashen, 2002; Levine, 2008; Spielberger ve Vagg, 1995).

Araştırmacılar ve uzmanlar öğrencilerin öğrenmeye yönelik güdülerinin (Bandura, 1997; Ryan & Deci, 2002), öğrencilerin dil edinimi ile ilgili benimsedikleri görüşlerin (Gregersen, 2003; Horwitz, 1986), öğrencilerin kişiliklerinin (Dewaele & Furnham, 2000; Ehrman & Oxford, 1990, 1995), dil öğretmenin öğrencileri ile etkileşim biçiminin (Deci & Ryan, 1985; Vygotsky, 1986) yabancı dil kaygısına sebep olan etkenlerden bir kısmı olduğunu belirtmektedirler. Öğrencilerin yaşadıkları yabancı dil kaygısını azaltmak ya da ortadan kaldırmak için araştırmacılar ve dil öğretmenleri birçok çözüm önerisinde bulunmuşlardır. Ömer & Gedikoğlu'na (2007) göre, öğretmenler öğrencilerini sınıfta rahatlatmak için sınıfta anlatacakları konuları öğrencilerine önceden verip onlara hazırlanmaları için zaman tanımalıdır. Bu durum, hem öğrencilerin dil öğrenmelerini kolaylaştıracak hem de öğrencilerin endişe verici ortamdan uzaklaşmalarına katkıda bulunacaktır. Dil öğretmenlerinin öğrencilerini fırsat oldukça anadili İngilizce olan kişilerle konuşmaya cesaretlendirmeleri ve öğrencilerine yabancı dil öğrenimi sürecinde hata yapmaktan korkmamaları konusunda tavsiyede bulunmalıdır.

Not: Bu çalışma 05-07 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da 16 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 4th World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS 2015'de bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Akpur, U. (2005). Öğrenilmiş çaresizlik ve kaygı düzeylerinin İngilizce başarı düzeyine etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Aydın, S. & Takkaç, M. (2007). İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenenlerde sınav kaygısının cinsiyet ile ilişkisi.

Aydın, S. & Zengin, B. (2008). Yabancı dil öğreniminde kaygı: Bir literatür özeti. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(1), 81-94.

Bacon, S. (1989). Listening for real in the second language classroom. *Foreign Language Annals*, 22, 543-551.

Baker, S.C., & MacIntyre, P.D. (2000). The role of gender and immersion language orientations. *Language Learning*, 50(2), 311-341.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.

Berger, R. & Shechter, Y. (1996). Guidelines for choosing an "intervention package" for working with adolescent girls in distress. *Adolescence*, 31(123), 709-719.

Brown, H. D. (2000). *Principles of language learning and teaching*. New York: Addison Wesley Langman.

Casado, M. A., & Dereshiwsky, M. I. (2001). Foreign language anxiety of university students. *College Student Journal*, 35, 539-550.

Cheng, Y. (1998). Examination of two anxiety constructs: Second language class anxiety and second language writing anxiety. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Austin: University of Texas.

Cheng, Y. S. (2002). Factors associated with foreign language writing anxiety. *Foreign Language Annals*.

Cheng, Y., Horwitz, E. K., & Schallert, D. L. (1999). Language anxiety: Differentiating writing and speaking components. *Language Learning*, 49, 417-449.

Clement, R. & Dörnyei, Z., & Noels, K. (1994). Motivation, self-confidence and group cohesion in the foreign language classroom. *Language Learning*, 44, 417-448.

Crookall, D., & Oxford, R. (1991). Dealing with anxiety: Some practical activities for language learners and teacher trainees. E. Horwitz, M. Horwitz, & J. Cope (Dü) içinde, *Language anxiety: From theory and research to classroom implications* (pp. 141-150). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Curran, C. A. (1972). *Counseling-learning: A whole-person model for education*. New York: Grune & Stratton.

Cüceloğlu, D. (2007). *İnsan ve Davranışı* (16. b.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Daly, J. A., Kreiser, P. O., and Rogharr, L. A. (1994), Question-asking comfort: Explorations of the demography of communication in the eighth-grade classroom. *Communication Education*, 43, 27-41.

Deci, E. L., & Ryan. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behaviour*. New York: Plenum.

Dewaele, J-M., & Furnham, A. (2000). Personality and speech production: A pilot study of second language learners. *Personality and Individual Differences*, 28, 355-365.

Dewaele, J-M., Petrides, K.V., & Furnham, A. (2008). Effects of trait emotional intelligence and sociobiographical variables on communicative anxiety and foreign language anxiety among adult multilinguals: A review and empirical investigation. *Language Learning*, 58.4, 911-960.

Donovan, L. A., & MacIntyre, P. D. (2005). Age and sex differences in willingness to communicate, communication apprehension and self-perceived competence. *Communication Research Reports*, 21, 420-427.

Dörnyei, Z. (1994, Autumn). Motivation and motivating in the foreign language classroom. *The Modern Language Journal*, 78, 273-284.

Dörnyei, Z. (2005). *The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Ehrman, M., & Oxford, R. (1990). Adult language learning styles and strategies in an intensive training setting. *The Modern Language Journal*, 74, 311-327.

Ehrman, M., & Oxford, R. (1995). Cognition Plus: Correlates of language learning success. *The Modern Language Journal*, 79, 67-89.

Ellis, R. (2008). *The study of second language acquisition*. 2nd edition. Oxford: Oxford University Press.

Ewald, J. D. (2007). Foreign language learning anxiety in upper-level classes: Involving students as researchers. *Foreign Language Annals*, 40(1), 122-142.

E.K. Horwitz & D.J. Young. (Dü), *Language anxiety: From theory and research to classroom implications*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Frantzen, D., & Magnan, S. S. (2005). Anxiety and the true-beginner-false-beginner dynamic in beginning French and Spanish classes. *Foreign Language Annals*, 38, 171-190.

Gardner, R.C. & MacIntyre, P.D. (1993). On the measurement of affective variables in second language learning. *Language Learning*, 43, 157-194.

Gardner, R.C., Smythe, P.C., & Clement, R. (1979). Intensive second language study in a bicultural milieu: An investigation of attitudes, motivation and language proficiency. *Language Learning*, 29, 305-320.

Gardner, R.C., Tremblay, P.F., & Masgoret, A. (1997). Towards a full model of second language learning: An empirical investigation. *Modern Language Journal*, 81, 344-362.

Gardner, R. C., Lalonde, R. N., Moorcroft, R., & Evers, F. T. (1987). Second language attrition: The role of motivation and use. *Journal of Language and Social Psychology*, 6, 29-47.

Gregersen, T. S. (2003). To err is human: A reminder to teachers of language- anxious students. *Foreign Language Annals*, 36 (1), 25 – 32.

Gregersen, T., & Horwitz, E. K. (2002). Language learning and perfectionism: Anxious and non-anxious language learner"s reactions to their own oral performance. *The Modern Language Journal* , 86, 562-570.

Hewitt, E. & Stephenson, J. (2011). Foreign language anxiety and oral exam performance: A replication of Phillip's MLJ study. *The Modern Language Journal*, 1-20.

Horwitz, E. K. (1986). Preliminary evidence for the reliability and validity of a foreign language anxiety scale. *TESOL Quarterly* , 20 (10), 559-562.

Horwitz, E.K. (1995). Student affective reactions and the teaching and learning of foreign languages. *International Journal of Educational Research*, 23(7), 573-579.

Horwitz, E.K. (2001). Language anxiety and achievement. *Annual Review of Applied Linguistics*, 21, 112-126.

Horwitz, E. K., Horwitz, M. B. ve Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *Modern Language Journal*. 70/2, 125 – 132.

Horwitz, E.K. and Young, D.J. (Dü). (1991). *Language anxiety: From theory and research to classroom implications*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Horwitz, E.K. (2010). Foreign and second language anxiety. *Language Teaching*, 43(2), 154-167.

Krashen, S. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Oxford: Pergamon Press.

Krashen, S. D. (2002). Second language acquisition and second language learning. Eylül 10, 2015 tarihinde http://www.sdkrashen.com/SL_Acquisition_and_Learning/SL_Acquisition_and_Learning.pdf adresinden alındı.

Krashen, S. D. & Tracy D. T. (1983). *The natural approach: Language acquisition in the classroom*. Englewood Cliffs, NJ: Alemany Press.

Lee, J. F. (1999). Clashes in L2 reading: Research versus practice and readers' misconceptions. D. J. Young (Dü) içinde, *Affect in second language and foreign language learning: A practical guide to creating a low-anxiety classroom atmosphere* (pp. 49–63). New York: McGraw-Hill.

Liu, M. (2006). Anxiety in Chinese EFL students at different proficiency levels. *System*, 34, 301-316.

Littlewood, W. (1984). *Foreign and second language learning: Language acquisition research and its implications for the classroom*. Cambridge: CUP.

Lozanov, G. (1978). *Suggestology and outlines of suggestopedia*. New York: Gordon and Breach.

Lund, R. J. (1991). A comparison of second language reading and listening comprehension. *Modern Language Journal*, 73, 32–40.

MacIntyre, P. D. & Gardner, R. C. (1991). Methods and results in the study of anxiety and language learning: A review of the literature. *Language Learning*, 41(1), 85-117.

MacIntyre, P. D. ve Gardner, R. C. (1994). The subtle effects of language anxiety on cognitive processing in the second language. *Language Learning*, 44, 283 – 305.

MacIntyre, P. D. (1995). How does anxiety affect second language learning? A reply to Sparks and Ganschow. *The Modern Language Journal*, 79, 90–99.

MacIntyre, P.D., Baker, S.C., Clement, R., Donovan, L.A. (2002). Sex and age effects on willingness to communicate, anxiety, perceived competence, and L2 motivation among junior high school French immersion students. *Language Learning*, 52 (3), 537–564.

Onwuegbuzie, A. J., Bailey, P., and Daley, C. E. (1997), Foreign language anxiety among college students. Paper presented at the annual meeting of the Mid-South Educational Research Association, Memphis, TN.

Onwuegbuzie, A. J., Bailey, P., and Daley, C. E. (1999). Relationship between anxiety and achievement at three stages of learning a foreign language. *Perceptual and Motor Skills*, 88, 1085-93.

Oxford, R. L. (1997). Cooperative learning, collaborative learning, and interaction: Three communicative strands in the language classroom. *The Modern Language Journal*, 81, 443-456.

Oxford, R. L. (1999). Anxiety and the language learner: new insights. Arnold, J. (Dü) içinde, *Affect in Language Learning*. (58-67). New York: Cambridge University Press.

Ömer, G. & Gedikoğlu, T. (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin İngilizce öğrenimlerini etkileyen yabancı dil kaygısı. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 6(2), 67-78.

Öztürk, H. & Çeçen, S. (2007). The effects of portfolio keeping on writing anxiety of EFL students. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 3(2), 218-236.

Pappamihel, N.E. (2002). English as a second language students and English language anxiety: Issues in the mainstream classroom. *Research in the Teaching of English*, 36, 327-355.

Reid, J. (1995). *Learning styles in the ESL/EFL classroom*. Boston: Heinle & Heinle.

Ryan, R. L., & Deci, E. M. (2002). Overview of self-determination theory: An organismic-dialectical perspective. E. L. Deci & R. M. Ryan (Dü) içinde, *Handbook of self-determination research* (pp. 3-33). Rochester, NY: University of Rochester Press.

Saito, Y., Horwitz, E. K., & Garza T. J. (1999). Foreign language reading anxiety. *The Modern Language Journal*, 83, 202-218.

Saito, Y. & Samimy, K. K. (1996). Foreign language anxiety and language performance: A study of learner anxiety in beginning, intermediate, and advanced-level college students of Japanese. *Foreign Language Annals*, 29, 239 – 248.

Samimy, K.K., & Tabuse, M. (1992). Affective variables and a less commonly taught language: a study in beginning Japanese classes. *Language Learning*, 42, 377-398.

Schneider, E., & Crombie, M. (2003). *Dyslexia and foreign language learning*. London: David Fulton.

Sellers, V. (2000). Anxiety and reading comprehension in Spanish as a foreign language. *Foreign Language Annals*, 33, 512-521.

Sheen, Y. (2008). Recasts, language anxiety, modified output, and L2 learning. *Language Learning*, 58(4), 835-874.

Slavin, R. E. (1991). Synthesis of research on cooperative learning. *Educational Leadership*, 48, 71-82.

Sparks, R.L. & Ganschow, M. (2007). Is the foreign language classroom anxiety scale measuring anxiety or language skills? *Foreign Language Annals*, 40(2), 260-287.

Spielberger, C.D. & Vagg, P.R. (1995). Test Anxiety: A Transactional Process Model. In C.D. Spielberger and Vagg, P.R. (Eds.), *Test anxiety: Theory, assessment, and treatment*. Washington, DC: Taylor & Francis.

Spielmann, G., & Radnofsky, M.L. (2001). Learning language under tension: New directions from a qualitative study. *Modern Language Journal*, 85, 259-278.

Tanaka, K. & Ellis, R. (2003). Study abroad, language proficiency and learner beliefs about language learning. *JALT Journal*, 25, 63-85.

Taş, Y. (2006). Kaygı Nedir? Bilkent Üniversitesi Öğrenci Gelişim ve Danışma Merkezi, Bilkent, Ankara, www.bilkent.edu.tr/~dos/ogdm/b_sinavkaygi.html (5.10.2006).

Vygotsky, L. S. (1986). *Thought and language*. Cambridge, MA: MIT Press.

Woodrow, L. (2006). Anxiety and speaking English as a second language. *RELC Journal*, 37(3), 308–328.

Young, D. J. (1991). Creating a low-anxiety classroom environment: what does the language anxiety research suggest? *Modern Language Journal*, 75(4), 426 – 437.

Young, D.J. (1994). New Directions in Language Anxiety Research. In C. Klee (ed.), *Faces in a crowd: The individual learner in multisection courses*. Boston: Heinle & Heinle.

Young, D. J. (ed.). (1999). *Affect in foreign language and second language learning: A practical guide to creating a low-anxiety classroom atmosphere*. Boston, MA: McGraw-Hill.

Zeidner, M., & Matthews, G. (2005). Evaluation anxiety-Current theory and research. A. J. Elliot, & C. S. Dweck (Dü.) içinde, *Handbook of competence and motivation* (s. 141-163). New York: The Guilford Press.